

Sørensen-Saksager: Naar det viser sig, at Forholdet er det, at de to Love, som kom i 1899 og 1904, fuldstændig have kunnet tilfredsstille Kravene om Laan af Staten paa den Maade, og det nu viser sig efter den sidst vedtagne Lov af 30. April i Fjor, at der ikke saa nær er Penge nok, fremgaar det deraf, at det er de større Laan, der bidrage til, at saa mange ad den Vej søge Hjælp hos Staten. Hvorledes Loven har virket, er et Spørgsmaal, man kan tvistes om, men eet er givet for dem, der have indhøstet Erfaringer i den Henseende, at i de mange Tilfælde, hvor man har været heldig med Udøvelsen af Loven, har den bragt stor Lykke og Tilfredshed. Men der er ogsaa mange Tilfælde, hvor der ikke er opnaaet saa gode Resultater, ja, hvor Forholdet endogsaa har været noget af det modsatte. Det er nemlig ikke de Kommissioner givet, som have med Sagen at gøre, at kunne dømme om, hvorvidt de paagældende ere dygtige nok til at overtage disse Brug, som her overlades dem. Det ved man ikke noget om paa Forhaand, og Kommissionerne have ifølge Loven ikke Ret til at afgøre dette Spørgsmaal. Naar vedkommende opfylder de i Loven opstillede Betingelser for at faa Statslaan, kan man ikke nægte ham det, naar han ellers er en ustraffet Person, som ikke har nydt Fattigunderstøttelse o. s. v. Man er ikke Herre over at afgøre, om vedkommende besidder den fornødne Dygtighed. I mange Tilfælde er det en Fornøjelse at se den Dygtighed og Forstaaelse, hvormed et saadant Husmandsbrug drives, men man maa være forberedt paa, at de Tider kunne komme, da der bliver en Udgift for Staten, ved at den maa overtage Ejendomme af den Art, det er der ingen Tvivl om. Det vil gaa her som i alle Forhold, hvor man laaner Penge ud i Landejendomme, at Sikkerheden for en væsentlig Del beror paa Brugerens Dygtighed.

Naar jeg har forlangt Ordet, er det egentlig ikke saa meget for at anbefale Forslaget i den foreliggende Form som for at bede den højtærede Landbrugsminister om nogle Oplysninger. Jeg antager, at det er denne Minister, som har forestaaet Fordelingen af Laanene til Amtene efter den sidste Lov, altsaa for det

Aar, vi ere inde i. Og naar man ser paa Fordelingen, synes det mig, at her maa være foregaaet noget af en Forfordeling, og hvis ikke, synes den Fordelingsmaade, som er anvist i Loven, mig ikke at være heldig. Det hedder nemlig i § 11, at Laanene skulle fordeles i Forhold til de indkomne Andragender. Jeg gaar saa ud fra, at man maaske i Ministeriet har brugt denne Fremgangsmaade bogstaveligt, og at Fordelingen saa er foregaaet, som sket er. Men her synes at være foregaaet en Forfordeling. I et enkelt Amt — jeg kan godt nævne det — Randers Amt er der givet Penge til over 300 Laan, medens der er givet meget faa Laan i forskellige andre Amter. Det maa ligge i Andragendernes Antal. Men ikke alene er Fordelingen efter denne Lov kommen Randers Amt særlig til gode, men det samme gælder Fordelingen efter de to foregaaende Love, idet der nemlig er udlaaet i Randers Amt et langt betydeligere Beløb end i noget andet Amt, ja, et lige saa stort Beløb som i flere andre Amter tilsammen tagne. Alene i det sidste Aar er der i Randers Amt tildelt til nye Laan og Tillægslaan et saa stort Beløb som i 12 andre Amter tilsammen. Det er vistnok uheldigt, idet der maa være afvist et forholdsvist lige saa stort Antal i de øvrige Amter som i Randers Amt. I den Egn, jeg kender bedst, have af 25 Ansøgere kun 9 faaet Laan, altsaa lidt over $\frac{1}{3}$. Naar jeg ser paa de Laan, som ere tildelte i Randers Amt under samme Forhold, bliver det 94. Af Tillægslaan har der i det Amt, jeg kender bedst, kun kunnet faas 5, ikke en Gang 6, medens Randers Amt har faaet 204. Det Amt, hvor jeg er bedst kendt, er endda større end Randers Amt, og det synes mig, det er en uligelig Fordeling, her har fundet Sted. Jeg vil gerne spørge den højtærede Landbrugsminister, om Fordelingen er foretagen bogstaveligt i Forhold til de indkomne Andragender, eller der er brugt en anden Fremgangsmaade. Thi hvis Fordelingen er sket i Forhold til de indkomne Andragender, og man agter at bruge samme Fremgangsmaade ved den ene Million, her foreslaas ydet, kan jeg ikke se rettere end, at det ikke vil skabe Tilfredshed hos det store Antal Laansøgere, men at det endog vil forøge Uretfærdig-